

ԹԵՂԵԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Առ 3. Կարապետ Տ. Սահակեան

Անցեալ տարուան Ռազմավէպի (օգոստոս) յօդուածներէ՝ զոր ինծի ուղղելու պատիւն ըրած էիք՝ ուշ հասաւ ձեռքս, յայտնի պատճառներով:

Դամակի մը տարողութեան չափով կ'ուզեմ իմ դիտողութիւններս ընել Ա. Մակ. Ժի գլխուն 20 համարի Սպարտացիները Պարսիներ կարգալու առաջարկի մասին:

Առանց մտնելու խնդրին պատմական պարագաներուն՝ դիտել կու տամ նախ՝ որ Գրքին մի ե նոյն գլխուն մէջ 5 — 6 քանգամներով յիշատակուած սպարտացիներէն մէկը միայն չէ Սպարտոս? ի փոխելով բարձրացուած լոյսը չկրնար ձեռք բերուիլ. հարկ պիտի ըլլայ կարգաւ սրբագրել «Πρὸς Σπαρτιάτας, Σπαρτιάταις, Σπαρτιάταις, Σπαρτιάτων, τῶν Σπαρτιάτων» (համար 2, 5, 6, 20, 21), ինչ որ դիւրին չէ կարծեմ:

Թէ Հրեաները Սպարտացիներու հետ խնամութիւն մը ունենալ կը կարծէին՝ ո՛չ միայն Մակ. Ա գիրքէն կը տեսնուի, այլ եւ Բ գիրքէն ալ՝ ուր Յասոնի հաժար գրուած է (բայտ յոյն բնագրին) Թէ Լալկե. դիմոնացոց մօտ ապաստանեցաւ՝ իբրեւ իրեն ազգականներուն (Ե. 9—10):

Կարևոր է մտադիր ըլլալ նաև որ ըստ Թովսեպոսի (Հնախ. ԺԴ. Ժ. 22) Պերգամացիներն ալ իրենց հրովարտակներուն մէջ կը յիշատակեն Թէ Հրեաներուն հետ հաստատած էին բարեկամութիւն մը՝ որ մինչև Ալլաւամ կը վերանար:

Առասպելական ազգակցութեան այս յաւակնութիւնները ապահովաբար չունին պատմական արժէք մը, եւ պէտք է հին ազգարանութեանց կամայական մերձեցումներով մեկնել այդ երևոյթը, կամ հրէական Սփիւռքի (diaspora) ենթադրական հետեւութիւններ տեսնել անոր մէջ՝ ինչպէս կը կարծէ Bousset գերմանացին:

Հին կտակարանի մէջ Պարսիները հայերէն թարգմանութեամբ կ'երեւին միայն (Ա. Մակ. Ա. 1. 2, 56. Բ. 1. ԺԴ,

1, 2) մինչդեռ բնագրին ունի Μηδοι (Մարք). անգամ մըն ալ Գանիէի (Ա. 3) մէջ յիշուած է ի Պարսկաց մը՝ զոր պէտք է կարգալ ի փարսամաց, ինչպէս ցոյց կու տայ երբայեցիներէն բառը եւ յոյնին փօրժումը օտարութի ձևը:

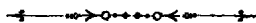
Գաւով Թորենացիի այն կարծիքին՝ որով Պարսիները (կամ Արշակունիները) Արրահամէն սերած են՝ չկրնար հաստատուիլ Մ. Գիրքով. այլ՝ ինչպէս սովոր է մեր պատմահայրը՝ վերջամուտ տեսու. Թիւններէ կամ հիներու ազգարանական հետազոտարիներէն օգտուելով՝ կրնով մը սեմական նկատուած այդ պարթե ժողովուրդն ալ Արրահամու աղախինէն կ'իջեցնէ միամիտ համարձակութեամբ:

Այսչափ առ այժմ:

Ողջունելի սիրոյ

Եղիշէ ԵՊՍ. ԴՈՒՐԵԱՆ

Զմիռնիս 24 յուլ. 1909

Ա Ռ Ժ Ա Մ Ա Յ Ն

Մ Տ Ա Ջ Գ Ե Ց Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Գ

.... 1841—1842 զօգոստ.

Ի վերանալ Մարիամու յերկինս՝ գիտաց Սերորէն զի չէ այլևս ինքն առաջին յեղական բնութիւնս:

*

Մանուշակ խոնարհութեան օրինակ. ե որպէս առաքինութիւնն այն առաջին պատուականութեամբ, յետին անուամբ աչապէս ծաղկն պատկառանք յաննալ, յառաջագէմ երեւալ ի փառնային:

*

Հնազանդութիւն ձեռք են Աստուծոյ. մի՛ որ երկիցէ եւ ի զրդուելն ինչ, զի ի ձեռանէ ի ձեռն փախէ զնա Աստուած:

*

Քուն արգալոյ հրեշտակ է հանգուցիչ, մեղաւորին՝ սատան ընդոստուցիչ: